عدم ورود پارادوکس خرمن در اهلال هلال

شاگرد: نکته‌ای که در آن زمان پرونده اش باز ماند، این بود که در علم الله و نفس الامر هلال شکل بگیرد؛ هلال یک نقاط نورانی است که مدام به هم اضافه می‌شود تا این قوس شکل بگیرد، حالا هر چه هم ریز شود؛ ممکن است یک چیزی مانند خرمن باشد؛ خرمن طوری هست که انسان بگوید من اگر یک چیزی را بردارم خرمن میرود یا نمیرود. به قدری نباشد که بگوییم علم الله الآن در این لحظه شد. یعنی به مزاج انسان برگردد.

استاد: از مسأله خرمن بحث شد. عرض کردم چون لحظه زمان، کم غیر قار است، پارادوکس خرمن نمی‌آید. این مطلب خیلی مهمی است. یعنی در لحظه عبور مرکز شمس از نصف النهار بلد - به نحو دقیق ریاضی - پارادوکس خرمن نمی‌آید. هلال با زوال تفاوت داشت؛ ما به این صورت حل کردیم: گفتیم اگر هلال از جایی میآمد و میخواست به بیرون اضافه کند، بله. ولی ما در هلال نقطه شروع داریم. یعنی یک دایره که داریم از محیط آن به درون دایره، هلال شروع می‌شود. پس ما یک مرز مشخصی داریم که آن محیط هلال و قوس بیرونی است. وقتی از اینجا میخواهد شروع شود و به اعتبارای، ما برای نقاط نورانی جزء لایتجزی در نظر بگیریم - با توضیحاتی که عرض شد - پس بنابراین از لحظه شروع، شبهه خرمن نمی‌آید. میدانیم نور دارد میآید. الآن هم نمیدانم علم الله به چه صورت است. ولی اگر این را فرض بگیریم هیچ مشکلی نداریم.

شاگرد: یعنی آن نور از قمر میآید ولی بحث این است که آن نور در زمین محقق شود ولو ناظری نباشد.

استاد: یعنی اگر دستگاهی داشته باشید می‌بینید از اندرون قمر به‌عنوان اینکه یک خط محیط دارد، در درون این خط محیط قمر، مثلاً در دون درجه، نقاطی از نور به‌صورت متصل میآید، نه منفصل. اگر به این صورت فرض گرفتیم پارادوکس خرمن نمی‌آید. حالا اگر می‌بینید این پارادوکس میآید باز بحث می‌کنیم. مباحثه برای همین است. اگر به این صورت صحبت کنیم به گمانم مثل زوال می‌شود؛ ثبوتا و فی علم الله. اما اینکه ما چه زمانی بفهمیم مطلب دیگری است.

شاگرد۲: تقویم اقتضاء این را ندارد که شروع ماه از مقارنه حساب شود که خیلی منضبط تر است؟ تا اینکه از اهلال بگیریم و این ماه بیست و نه روز و دوازده ساعت شود و ماه بعدی کمتر شود؟

> 24:13

استاد: در مقارنه هم هر ماهی نیاز به محاسبه دارد. یعنی ماه یک حرکت متوسطی دارد که بیست و نه روز و دوازده ساعت و چهل و چهار دقیقه و فلان ثانیه. این متوسط است. اما اینکه بگوییم چه لحظه‌ای می‌شود، گاهی به این صورت می‌شود مثلاً بیست و نه روز و هشت ساعت و سه دقیقه. هیوی باید محاسبه کند که در هر ماه خاص لحظه‌ای که مرکز قمر و شمس و زمین در یک سطح قرار

می‌گیرند چه لحظه‌ای است.

بازبینی #1
ایجاد شده 29 آوریل 2026 11:59:20 توسط ... .
به روزرسانی شده 29 آوریل 2026 11:59:58 توسط ... .